

Zuid-Afrika

'De juiste kleur hebben is bij het krijgen van een b

Hoe is het om als Nederlandse RA in het buitenland te werken? Welke positie hebben accountants? Zijn er opmerkelijke verschillen met Nederland? In de veertiende aflevering van een serie: Zuid-Afrika.

ADRIE BOXMEER

Varsha Parbhoo is anders dan alle anderen die in deze serie aan het woord zijn gekomen. Dat waren Nederlanders die door hun werkgever voor enige tijd naar het buitenland werden gezonden. In het geval van Varsha Parbhoo is sprake van de omgekeerde situatie: met haar vertrek naar Zuid-Afrika keerde ze terug naar haar vaderland en kwam er een einde aan een buitenlands verblijf van zeven jaar in Nederland.

“Toen ik 22 was vertrok ik naar Nederland. Ik ging aan de slag bij PricewaterhouseCoopers in Den Haag en later op het ING-hoofdkantoor in Amsterdam. Ook heb ik als interne accountant bij Japan Tobacco International in Hilversum gewerkt. Naast mijn werk volgde ik de opleiding van NIVRA-Nyenrode. Toen ik die had afgerond heb ik aan de Universiteit van Amsterdam de postdoctorale opleiding accoun-

tancy gedaan. Het was een geweldige tijd. Ik heb veel geleerd in Nederland.”

Cricket

Haar drie zusters waren de reden dat ze terugkeerde naar Durban, de hoofdstad van de provincie KwaZulu-Natal. Als oudste in het gezin voelde ze zich verantwoordelijk voor de rest van haar familie. Opmerkelijk is overigens dat haar drie zusters in haar voetsporen zijn getreden wat betreft de beroepskeuze. Eén werkt als accountant bij Unilever in Durban, terwijl de twee jongsten, een tweeling, onlangs hun afsluitende examen als accountant deden. Inmiddels verblijft ze alweer drie jaar in Zuid-Afrika. Ze werkt als cfo bij de KwaZulu-Natal Cricket Union. Wat voetbal is voor Nederland, is cricket voor Zuid-Afrika. Iedere provincie kent zijn eigen cricketbond die leiding geeft

FOTO: TOM NIEROP

ner lokale kantoren die met name voor het midden- en kleinbedrijf actief zijn.

Braindrain

Accountancy is een vak dat met name onder jongeren in Zuid-Afrika steeds populairder wordt. Varsha Parbhoo weet wel waarom. “Het betaalt goed en als je de kwalificatie eenmaal hebt dan zijn er veel mogelijkheden.”

Daarbij is het overigens nog maar de vraag of die mogelijkheden voor elke afgestudeerde accountant daadwerkelijk in het vaderland liggen. Want Zuid-Afrika kent sinds 1994 een systeem van *employment equity*. Het betekent dat er stringente regels gelden die ervoor moeten zorgen dat de inbreng van minderheidsgroepen in de samenleving groter wordt. In volgorde van afnemende carrièrekansen houdt het in dat eerst zwarten, dan kleurlingen, dan Indiërs en dan blanken op beschikbare banen kunnen solliciteren. Daarnaast worden vrouwen eerder aangenomen dan mannen. Hoe begrijpelijk deze wetgeving, gezien het verleden van Zuid-Afrika, ook is. De praktische gevolgen zijn, volgens Parbhoo, lang niet altijd positief. “Het gevolg is dat vele niet-zwarte afgestudeerden na beëindiging van hun studie het land verlaten om elders te gaan werken. Hierdoor is een enorme *braindrain* ontstaan. Kleur is in dit land een groot probleem. Dat was het vroeger al en dat is het nog steeds. Alleen zijn de gevolgen nu geheel anders dan vroeger, maar nog steeds even schadelijk voor de welvaart van het land.”

Wereldklasse

In tegenstelling tot alle anderen die voor deze serie zijn geïnterviewd, ervaart Parbhoo als ze weer eens in Nederland is, de voordelen van ons land ten opzichte van haar huidige verblijfplaats. Alle andere geïnterviewden misten daarentegen het leven in Nederland absoluut niet. Varsha Parbhoo: “Nederland is een heel vriendelijk, modern, efficiënt and veilig land. Het weer is weliswaar verschrikkelijk, maar voor de rest kan Zuid-Afrika nog veel van Nederland leren. Mijn zusters kunnen langzaam maar zeker op eigen benen staan. Dat is voor mij het moment om naar een andere baan uit te kijken. Ik wil absoluut verder in de interne auditing, want daar ligt mijn passie. Dat kan hier in Zuid-Afrika, in Johannesburg, een uur van hier vliegen, of in Kaapstad, dat twee uur vliegen van hier is. Want de meeste grote ondernemingen zijn niet in Durban gevestigd. Of wellicht ga ik weer naar Nederland. Het niveau van de accountancy en de levensomstandigheden zijn in Nederland namelijk van wereldklasse.” ■

hier belangrijk aan'

aan zowel een prof- als amateurcompetitie. In totaal heeft de KwaZulu Cricket Union tachtig mensen in dienst, onder wie ook enkele profspelers. Op de financiële administratie van de sportorganisatie werken vier mensen. Varsha Parbhoo: “Na een aantal jaren in Nederland als interne accountant te hebben gewerkt, kreeg ik de kans om hier cfo te worden. Ik beschouwde dat als een uitdaging. Naast de financiële administratie ben ik ook verantwoordelijk voor ICT en *human resource management*.”

Nadruk op stage

Het opmerkelijkste verschil tussen Zuid-Afrika en Nederland wat betreft accountancy is de opzet van de opleiding. Zo is er geen verplichting tot het schrijven van een scriptie, en ook een mondeling examen is een onbekend fenomeen. Meer dan bij ons wordt in Zuid-Afrika

de nadruk op de stage gelegd. Nadat de studenten aan de universiteit vier jaar economie hebben gestudeerd, met als specialisatie vakken die met accountancy hebben te maken, doen ze een examen dat in twee delen uiteenvalt. Na het eerste deel volgt een stage van anderhalf jaar. Daarna maakt men het tweede deel van het examen, tenminste als men voor het eerste deel is geslaagd. En daarna is er nogmaals een stage van anderhalf jaar. Mogen er wat betreft de opleiding de nodige verschillen zijn in vergelijking met Nederland, als het om de regelgeving gaat loopt Zuid-Afrika aardig in de pas met de westerse wereld. Zo wordt IFRS in de loop van dit jaar ingevoerd. En uiteraard zijn ook in Zuid-Afrika de big four prominent aanwezig. PricewaterhouseCoopers is marktleider, gevolgd door Ernst & Young, Deloitte en KPMG. Ook kent het land nog klei-